

BESLUT

Datum för beslut:
2023-03-28

Diarienummer:
V-2022-0839 2.3.1

Till: Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Beslut om synpunkter promemorian Långsiktig reglering av forskningsdatabaser (U2022/04089)

Detta beslut har undertecknats elektroniskt.

Beslutet

Prorektor beslutar att Kungl. Tekniska högskolan lämnar synpunkter enligt bilaga 1 på promemorian Långsiktig reglering av forskningsdatabaser (U2022/04089).

Ärendet

Kungl. Tekniska högskolan har beretts möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Långsiktig reglering av forskningsdatabaser (U2022/04089).

Kungl. Tekniska högskolans synpunkter framgår av bilaga 1.

Ärendet har handlagts inom IT-avdelningen, gruppen för Arkiv och registratur vid verksamhetsstödet och därutöver beretts med IT-avdelningen, avdelningen för forskningsstöd, KTHB, vicerektor för digitalisering och skolan för elektroteknik och datavetenskap.

Detta beslut har fattats i rektors ställe av prorektor Mikael Lindström efter föredragning av Dataskyddsombudet Robin Roy. Närvarande vid beslutet var universitetsdirektör Kerstin Jacobsson, biträdande universitetsdirektör Fredrik Oldsjö, ordförande för Tekniska högskolans studentkår Cornelia Haag och ledningssekreterare Eva Fredriksson.

Kungl. Tekniska högskolan

Mikael Lindström, Prorektor

Robin Roy, Dataskyddsombud, IT-avdelningen vid verksamhetsstöd

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans synpunkter på promemorian "Långsiktig reglering av forskningsdatabaser" (U2022/04089)

Sändlista

rektor@kth.se

prorektor@kth.se

vicerektorer@kth.se

dekanus@kth.se

prodekanus@kth.se

skolchef-lista@kth.se

registrator@kth.se

it-smc@kth.se

researchdata@kth.se

researchethics@kth.se

arkivet@kth.se

Expeditionsdatum:

2023-03-28

Till: Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet)

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans synpunkter på promemorian Långsiktig reglering av forskningsdatabaser (U2022/04089)

Sammanfattning

KTH har tagit del av promemoria om långsiktig reglering av forskningsdatabaser, och tillstyrker förslagen i stort som framförs i promemorian.

Synpunkter

Promemorian utgår från en analys av tidigare gjorda svenska utredningar, och beaktar inte pågående lagstiftning och initiativ på EU-nivå (t.ex. European Health Data Space, EHDS, och NIS-2-direktivet), vilka kommer att ha påverkan på lärosätenas nuvarande forskningsinfrastruktur. Det är därför önskvärt med en utvidgad analys som tar hänsyn till förändringar av EU-rätten.

Den föreslagna ramlagens definition av vissa forskningsdatabaser är bred, men de exempel som anges är alla från det medicinska forskningsfältet. Olika förutsättningar finns i andra forskningsfält, vilket kan skapa osäkerhet om ramlagens applicerbarhet. Promemorians förslag kommer att ge tydligare och bättre förutsättningar för talteknologisk forskning, som grundar sig på modeller som byggs av stora mängder taldata som inhämtas från frivilligt deltagande, och KTH:s forskningsinfrastruktur Språkbanken Tal.

Det kan också finnas biologiska prov kopplade till data (t.ex. Human Protein Atlas). Det är dock otydligt om det går att koppla biobanksprover till vissa forskningsdatabaser (jfr. 4 kap. 10–11 §§ Biobankslagen (2023:38)).

KTH ser positivt på att promemorian lägger fram ett förslag för en rutin av beredning över vilka forskningsdatabaser som ska regleras (5.2.3). Rutinen behöver dock förtydligas, t.ex. med hänsyn till ändringsansökan. I och med att regeringen direkt ska ta beslut om reglering, finns det få möjligheter för lärosätet att överklaga beslutet, vilket kan få stora negativa konsekvenser för fortlevnaden av existerande forskningsdatabaser.

Lärosäten har ansvaret för att förvalta forskningsdatabaser, men det saknas en särskild och öronmärkt ersättning (10.1.2). I dag har forskningsdatabaser en i tid begränsad finansiering, t.ex. av externa finansiärer. För att uppnå en långsiktig och tillfredställande nivå på IT-säkerhet och förvaltning under hela forskningsdatabasernas livscykel behöver regeringen avsätta riktade resurser.

Stödet för överföring av personuppgifter från forskningsdatabaser till forskningsprojekt i tredje land och hantering av sekretess när data lämnas ut utanför Sverige i samband med detta behöver analyseras mer ingående.

Forskningsdatabaser behöver – för att tillförsäkra personuppgifternas långsiktiga konfidentialitet och riktighet – stödja sig på arkivlagstiftningen, t.ex. med avseende på krav på fortlöpande migrering av information (inklusive beskrivning av filformat), för att möjliggöra en slutgiltig leverans till Riksarkivet eller ett e-arkiv.

Detta remissvar har utarbetats av dataskyddsombudet Robin Roy vid IT-avdelningen vid verksamhetsstödet. Synpunkter har inhämtats från förvaltningsjuristen Annika Sabel, informationssäkerhetshandläggare Johan Berglund, Informations- och IT-säkerhetschef Patrik Lidehäll, universitetslektor Jens Edlund, koordinators för forskningsdata Rosa Lönneborg, arkivarien Michael Horvath, professor Jan Gulliksen, forskaren Linn Fagerberg och systemansvarig Kalle Von Feilitzen.